

Colofon

Dit is een uitgave van
UNIZO Startersservice
Spastraat 8
1000 Brussel
Tel: 02/ 238 05 92
Fax: 02/ 238 05 96
E-mail: info@startersservice.be
Website: www.startersservice.be

UNIZO Startersservice is een initiatief van UNIZO, Unie van Zelfstandige Ondernemers, in samenwerking met Zenito Sociaal Verzekeringsfonds en ADMB.

UNIZO Startersservice biedt totaaloplossingen voor wie wil starten met een eigen zaak: advies op maat, infosessies & starterscursussen, de Vlaamse Startersdag, publicaties en de druk bezochte website www.startersservice.be met alle info en online begeleiding.

UNIZO Startersservice is marktleider in het begeleiden van startende ondernemingen. Marktleider word je niet zomaar. Ons team van ervaren experts behaalde het ESF-kwaliteitslabel, een Europees kwaliteitslabel voor advies, opleidingen en trainingen.

Redactie en analyse gegevens:	Thomas Compernelle, Annelies Storm, Julie Pieters, Jürgen Van de Voorde
Coördinatie redactie:	Jürgen Van de Voorde
Verantwoordelijke uitgever	Hilde Van Damme, Spastraat 8, 1000 Brussel
Bron cijfergegevens:	Coface Services Belgium NV
Coverontwerp:	Absoluut
Verwerking cijfermateriaal:	Cijfermateriaal afgesloten op 7/4/10
Redactie:	afgesloten op 14/04/10
Publicatiedatum:	15/04/10

Niets uit deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder uitdrukkelijke voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Bij gebruik van informatie uit deze Startersatlas, wordt steeds verwezen naar de Startersatlas en UNIZO en Coface Services Belgium als bron van de informatie.

Deze Startersatlas is louter ter informatieve titel opgesteld. UNIZO vzw als auteur en uitgever kan niet aansprakelijk gesteld worden voor onjuiste gegevens.

INHOUD

INLEIDING	3
<hr/>	
PROFIEL VAN DE STARTENDE ONDERNEMING	7
<hr/>	
• Startende ondernemingen in België	8
• Startende ondernemingen per gewest	10
• Startende ondernemingen per provincie	14
• Startende ondernemingen per juridische vorm	18
• Startende ondernemingen per sector	21
• Startende ondernemers: man/vrouw	26
STARTERS VIJF JAAR LATER	28
<hr/>	
• Overlevingsgraad startende bedrijven	29
• Startende bedrijven en tewerkstelling	33

Voorwoord

Voor meer gezonde starters

De publicatie van de jaarlijkse UNIZO – Startersatlas werd inmiddels een traditie. Een bewuste keuze. Het aantal daadwerkelijk startende ondernemers, de evolutie en de duurzaamheid ervan, blijft immers een belangrijke graadmeter voor de ondernemingszin van het land. En zoals hopelijk inmiddels voor iedereen duidelijk: zonder ondernemers en ondernemingszin, zonder mensen bereid verantwoord een persoonlijk risico te nemen, is er geen economische vooruitgang, geen welvaart, geen welzijn. In die zin is deze atlas veel meer dan koele cijfers en feiten. Het gaat ook om een maatschappelijk belangrijk document.

De trends in de Startersatlas 2010 zijn duidelijk. Het aantal starters daalt voor het tweede jaar op rij en ook in het eerste kwartaal van 2010 stellen we een daling vast, het aantal starters met een naamloze vennootschappen vermindert van 10% tien jaar geleden tot minder dan 2% nu. En opvallend, ook de kans op slagen van startende ondernemers na vijf jaar daalt verder.

Speelt de nu veelbesproken mondiale crisis daarbij een rol? Ongetwijfeld, maar niet enkel dat. Laat daar geen misverstand over bestaan. UNIZO is niet de pleitbezorger voor zoveel mogelijk starters. Het gaat ons om zoveel mogelijk goed voorbereide startende ondernemers met een maximale kans op slagen. Daarom doen we ook zoveel inspanningen om via UNIZO Startersservice tijdig potentiële starters te bereiken om ze zo goed mogelijk voor te bereiden, te begeleiden en ze, indien nodig, zelfs af te raden te starten. Goede ondernemers dus, geen avonturiers, laat staan starters die het zelfstandig bestaan gebruiken als noodoplossing in tijden van crisis.

Daarom is UNIZO altijd voorstander geweest, en zal het dat ook blijven, van een goede combinatie tussen aanleg, de juiste spirit, aangepaste vorming en vrij ondernemen. Gelijk wie onvoorbereid gelijk wat laten beginnen, schaadt het vrij ondernemerschap en de gezonde concurrentie.

Daarom blijft www.startersservice.be de juiste weg voor een echt vrije keuze.

Karel Van Eetvelt
UNIZO - gedelegeerd bestuurder
Karel.vaneetvelt@unizo.be

Werkwijze

In 2004 startte UNIZO, Unie van Zelfstandige Ondernemers, met de publicatie van de Startersatlas. Dit werk bundelde voor het eerst alle startersgrafieken en begeleidende teksten. Naar jaarlijkse gewoonte, telkens voor de Vlaamse Startersdag, die dit jaar doorgaat op 5 mei 2010, maakt de ondernemersorganisatie een update van deze Startersatlas. Opnieuw werden, in samenwerking met Coface Services Belgium NV, de gegevens van de Kruispuntbank voor Ondernemingen (KBO), BTW-gegevens, het Belgisch Staatsblad, de RSZ, ... geanalyseerd en verder bewerkt. Het resultaat zijn verschillende statistieken die zo dicht mogelijk aansluiten bij de werkelijkheid. Daarbij werden enkele keuzes gemaakt. Die worden hieronder uitgelegd.

Ondernemingen en ondernemers

Het grootste deel van deze Startersatlas richt zich op nieuwe ondernemingen. Het gaat om ondernemingen die nieuw worden ingeschreven in de KBO, de Kruispuntbank voor Ondernemingen. De gegevens hiervoor worden aangeleverd door Coface Services Belgium NV.

Wanneer twee of meer personen samen één nieuwe onderneming oprichten, wordt in de statistiek slechts één nieuwe onderneming geteld.

Omgekeerd is het ook zo dat één persoon twee nieuwe ondernemingen kan oprichten. In dat geval komen deze twee nieuwe ondernemingen in de statistiek terecht. Er worden immers twee nieuwe ondernemingsnummers gecreëerd.

Reële startdatum in plaats van administratieve

Wanneer komt een onderneming in de statistiek terecht?

Een onderneming die zich in december inschrijft in de KBO omdat ze in januari wil starten, kan ofwel in december ofwel in januari opgenomen worden in de statistiek. Voor deze studie wordt ervoor geopteerd om voor de zelfstandigen zonder vennootschap of eenmanszaken de effectieve startdatum als referentiedatum te gebruiken.

De onderneming uit het hoger beschreven voorbeeld wordt in deze studie dus in januari meegeteld in de statistiek.

Voor de vennootschappen wordt als startdatum de datum van eerste inschrijving in de KBO genomen. Dit is in principe de datum van neerlegging van de akten bij de griffie van de Handelsrechtbank. Zo bekomen we de meest volledige statistieken.

Relevante juridische vormen

In de brutostatistiek zijn alle ondernemingen en organisaties opgenomen die ingeschreven zijn in de KBO. Het probleem is echter dat niet alle inschrijvingen in de KBO betrekking hebben op ondernemingen in de ware betekenis van het woord. Daarom zijn in deze studie enkel de eenmanszaken en de vennootschappen opgenomen.

Eenmanszaken zijn ondernemingen zonder juridische vorm, die zich moeten inschrijven in de KBO. Bij de vennootschappen gaat het om de juridische vormen NV, BVBA, CVBA en CVOA, Comm. V en Comm. VA, V.O.F. en alle burgerlijke vennootschappen (vooral vrije beroepen). Ook de voormelde vennootschapsvormen met sociaal oogmerk zijn meegerekend. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de diverse juridische vormen.

	NV
20	<i>Naamloze vennootschap</i>
203	<i>Privaatrechtelijke naamloze vennootschap</i>
	Coöperatieve vennootschap
50	<i>Coöperatieve vennootschap</i>
503	<i>Privaatrechtelijke coöperatieve vennootschap</i>
52	<i>Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid</i>
54	<i>Coöperatieve vennootschap met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid</i>
56	<i>Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid bij wijze van deelneming</i>
58	<i>Coöperatieve venn. met onbep. en hoofdelijke aansprakelijkheid b w v deelneming</i>
	BVBA
70	<i>Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid</i>
72	<i>Eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid (E.B.V.B.A.)</i>
	Andere juridische vormen in de statistieken
008	<i>Burgerlijke vennootschap</i>
009	<i>Landbouwvennootschap</i>
208	<i>Burgerlijke vennootschap in de vorm van een naamloze vennootschap</i>
30	<i>Gewone commanditaire vennootschap</i>
308	<i>Burgerlijke vennootschap in de vorm van een gewone commanditaire vennootschap</i>
40	<i>Commanditaire vennootschap op aandelen</i>
408	<i>Burgerlijke venn. in de vorm van een commanditaire vennootschap op aandelen</i>
508	<i>Burgerlijke vennootschap in de vorm van een coöperatieve vennootschap</i>
528	<i>Burgerlijke venn. in de vorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid</i>
548	<i>Burgerlijke venn. in de vorm van een coöperatieve venn. met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid</i>
60	<i>Vennootschap onder firma</i>
608	<i>Burgerlijke vennootschap in de vorm van een vennootschap onder firma</i>
708	<i>Burgerlijke vennootschap in de vorm van een B.V.B.A.</i>
728	<i>Burgerlijke venn. in de vorm van een E.V.B.A.</i>

Dit houdt in dat onder meer volgende juridische vormen **niet** werden opgenomen in de statistiek: vzw's, buitenlandse vennootschappen, verenigingen van mede-eigenaars, Europese Economische Samenwerkingsverbanden in diverse vormen en publiekrechtelijke vennootschappen. Al deze juridische entiteiten 'verontreinigden' tot nu toe de gegevens over startende ondernemingen.

Verder moet er ook rekening worden gehouden met het feit dat omvormingen van een eenmanszaak naar een vennootschap niet kunnen worden getraceerd. Ze werden dan ook verwerkt als 'startende' ondernemingen.

De cijfers vermeld in de Startersatlas geven de situatie weer op 7 april 2010.

De beste bron

De statistieken die op basis van de analyse van Coface Services Belgium NV en UNIZO Startersservice werden opgesteld en geïnterpreteerd, zijn nog voor verbetering vatbaar. Ze zijn immers gebaseerd op de beschikbare gegevens en die zijn op dit moment nog onvolledig. Pas als de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Verzekering der Zelfstandigen - het RSVZ- (adressen, statuut, niet-BTW-plichtigen, onderscheid hoofd- en bijberoep...) worden vrijgemaakt en gekoppeld aan de gegevens zoals ze in deze studie werden geselecteerd, kunnen echt 100% correcte cijfers worden gegeven.

In afwachting zal de UNIZO Startersatlas echter de meest betrouwbare bron zijn. Een bron die duidelijk aangeeft wat de cijfers wél en niet zeggen.

HOOFDSTUK 1:

PROFIEL VAN DE STARTENDE ONDERNEMING

STARTENDE ONDERNEMINGEN IN BELGIË

Voor het tweede jaar op rij een daling van het aantal opgestarte ondernemingen

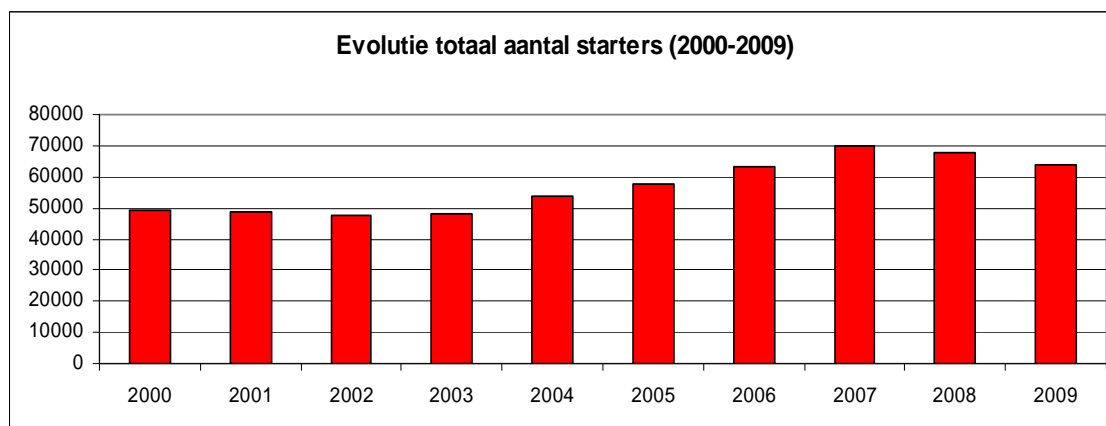
In 2009 werden er in België 63.561 ondernemingen opgestart. Dat zijn er 5,85% minder dan het jaar daarvoor. Voor het tweede jaar op rij daalde het aantal gestarte ondernemingen in België.

Daarmee evenaren we voor 2009 het aantal opgestarte onderneming van 2006. De verdere daling van het aantal starters is nog steeds te wijten aan de minder gunstige economische situatie.

Starters in België: evolutie op 10 jaar (2000-2009)

Aanvangsjaar	Totaal	Procentuele verandering t.o.v. vorig jaar
2000	49.354	
2001	48.458	-1,82%
2002	47.496	-1,99%
2003	48.064	1,20%
2004	53.742	11,81%
2005	57.478	6,95%
2006	63.400	10,30%
2007	70.007	10,42%
2008	67.511	-3,57%
2009	63.561	-5,85%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

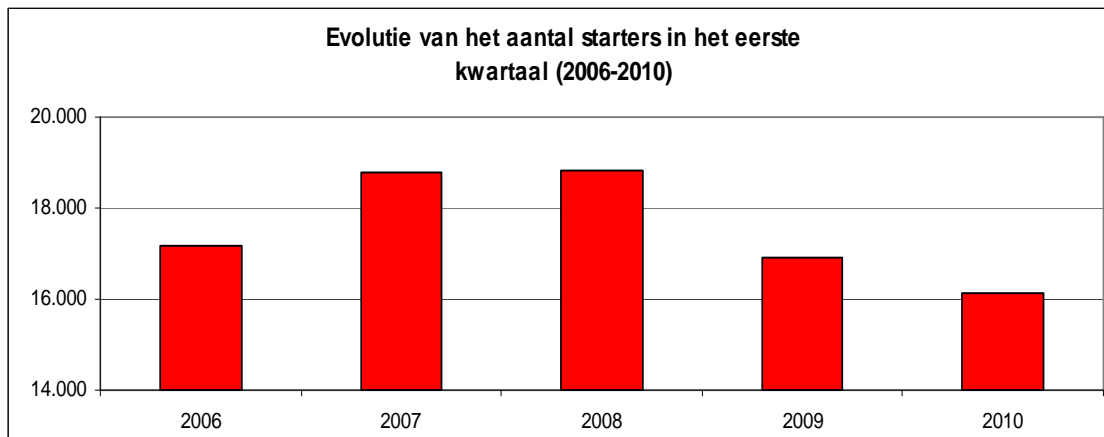
Daling zet zich nog verder in eerste kwartaal 2010

In het eerste kwartaal van 2010 daalt het aantal starters met 4,58% in vergelijking met de eerste drie maanden van vorig jaar. De dalende trend van 2009 zet zich dus onverminderd verder in het eerste kwartaal van 2010.

Evolutie aantal starters tijdens het eerste kwartaal van het jaar per maand in België (2006-2010)

Aanvangsdatum	2006	2007	2008	2009	2010
Januari	8.395	9.020	9.355	8.560	8.054
Februari	4.602	4.948	5.246	4.408	4.503
Maart	4.189	4.832	4.216	3.959	3.594
Eindtotaal 1ste kwartaal	17.186	18.800	18.817	16.927	16.151
Vershil in vgl.met kwartaal vorig jaar		9,39%	0,09%	-10,04%	-4,58%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE ONDERNEMINGEN PER GEWEST

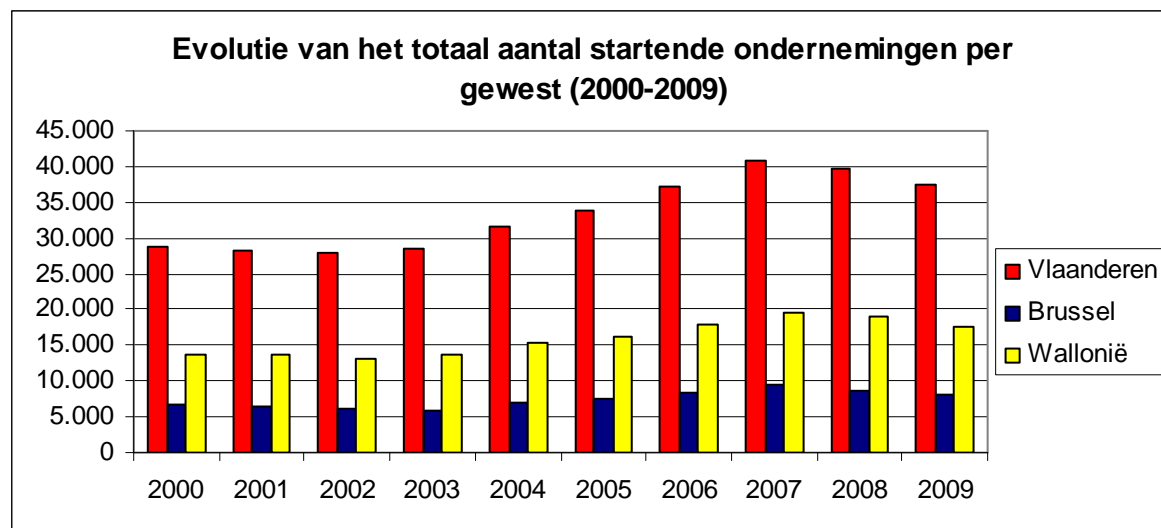
Zwaartepunt blijft in Vlaanderen, daling in alle gewesten

Geografisch gezien blijft het zwaartepunt van de startersactiviteit in Vlaanderen liggen. Met 37.362 starters of 59% van het totaal aantal startende ondernemingen scoort Vlaanderen opvallend beter dan Wallonië (28%) en Brussel (13%). Deze geografische spreiding van het aantal starters is de laatste 10 jaar zeer constant gebleven.

Aandeel gewesten in totaal aantal startende ondernemingen (2000-2009)

Aanvangsjaar	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		Onbekend	België
2000	28.853	58,46%	6.844	13,87%	13.633	27,62%	24	49.354
2001	28.343	58,49%	6.421	13,25%	13.664	28,20%	30	48.458
2002	28.051	59,06%	6.182	13,02%	13.223	27,84%	40	47.496
2003	28.403	59,09%	5.999	12,48%	13.593	28,28%	69	48.064
2004	31.503	58,62%	6.879	12,80%	15.240	28,36%	120	53.742
2005	33.720	58,67%	7.497	13,04%	16.152	28,10%	109	57.478
2006	37.198	58,67%	8.310	13,11%	17.794	28,07%	98	63.400
2007	40.686	58,12%	9.631	13,76%	19.605	28,00%	85	70.007
2008	39.708	58,82%	8.795	13,03%	18.966	28,09%	42	67.511
2009	37.362	58,78%	8.068	12,69%	17.722	27,88%	409	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

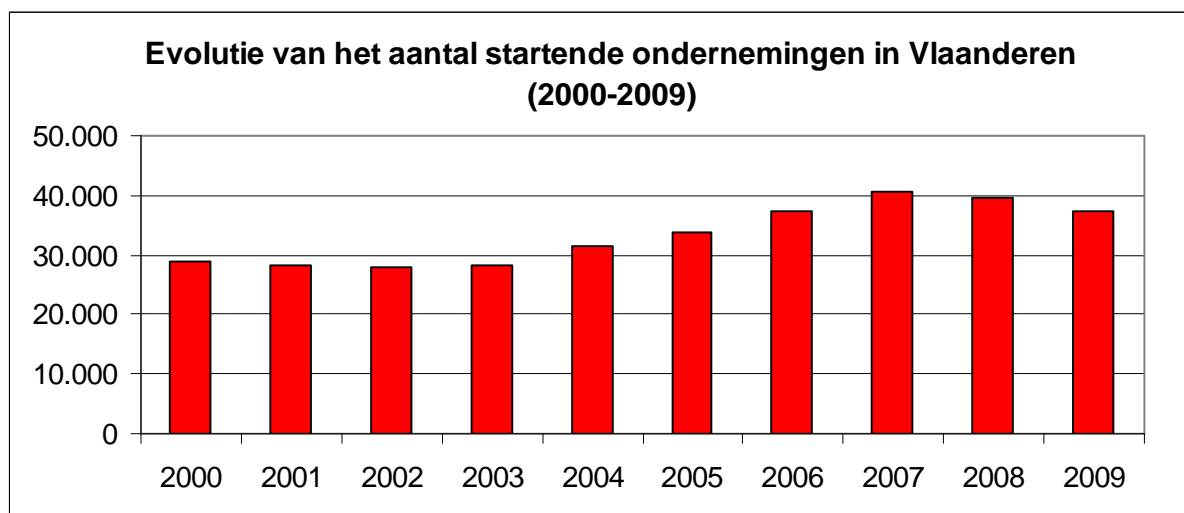
Vlaanderen doet het opnieuw beter dan andere gewesten

De grootste daling van het aantal starters situeert zich opnieuw in het Brusselse Gewest. Daar waar de stijging in 2007 nog het grootst was in Brussel (+16%), stellen we in 2009 een daling vast met meer dan 8%. Vlaanderen en Wallonië doen het dan weer minder slecht met een respectievelijke daling van 5,91% en 6,56%. De tendensen van vorig jaar blijven dus behouden, ook al kennen Vlaanderen en Wallonië in 2009 een sterkere daling dan vorig jaar.

Evolutie startende ondernemers per gewest (2000-2009)

Aanvangsjaar	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		Onbekend	België
2000	28.853		6.844		13.633		24	49.354
2001	28.343	-1,77%	6.421	-6,18%	13.664	0,23%	30	48.458
2002	28.051	-1,03%	6.182	-3,72%	13.223	-3,23%	40	47.496
2003	28.403	1,25%	5.999	-2,96%	13.593	2,80%	69	48.064
2004	31.503	10,91%	6.879	14,67%	15.240	12,12%	120	53.742
2005	33.720	7,04%	7.497	8,98%	16.152	5,98%	109	57.478
2006	37.198	10,31%	8.310	10,84%	17.794	10,17%	98	63.400
2007	40.686	9,38%	9.631	15,90%	19.605	10,18%	85	70.007
2008	39.708	-2,40%	8.795	-8,68%	18.966	-3,26%	42	67.511
2009	37.362	-5,91%	8.068	-8,27%	17.722	-6,56%	409	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Brussel start positief in eerste kwartaal 2010

In tegenstelling tot het volledige jaar 2009, waarbij Brussel de sterkste daling liet optekenen, zien we voor Brussel in het eerste kwartaal van 2010 een kleine stijging ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Vlaanderen en Wallonië daarentegen dalen verder met iets meer dan 5%.

Evolutie aantal starters tijdens het eerste kwartaal van het jaar per gewest (2006-2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Vlaanderen	10.142	11.085	11.169	10.051	9.537
		9,30%	0,76%	-10,01%	-5,11%
Brussel	2.186	2.535	2.322	2.115	2.121
		15,97%	-8,40%	-8,91%	0,28%
Wallonië	4.840	5.151	5.316	4.747	4.485
		6,43%	3,20%	-10,70%	-5,52%
Niet toegewezen	18	10	29	14	8
Totaal België	17.186	18.800	18.817	16.927	16.151

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Brussel heeft opnieuw hoogste ‘startersdichtheid’, Wallonië minst ondernemend

---

Net zoals dit de vorige jaren het geval was, is de startersdichtheid opnieuw het hoogst in Brussel, gevolgd door Vlaanderen en Wallonië. In Vlaanderen startte ongeveer 6 op 1000 inwoners een onderneming op. Per 1000 Brusselaars waren er ongeveer 8 die een eigen zaak uit de grond stampten. Wallonië daarentegen scoort met 5 starters per 1000 inwoners het slechtste.

Brussel dankt zijn hoge startersconcentratie voor een groot deel aan zijn functie als hoofdstad van het land en van de Europese Unie en de daaraan verbonden aanwezigheid van Europese instellingen en internationale ondernemingen. De ‘herkomst’ van een bedrijf wordt immers bepaald aan de hand van de maatschappelijke zetel van de onderneming en Brussel trekt als hoofdstad verhoudingsgewijs meer ondernemingen en maatschappelijke zetels aan. De Brusselse cijfers moeten dan ook vanuit een ander oogpunt bekeken worden dan die voor Vlaanderen en Wallonië.

Aandeel inwoners per gewest ten opzichte van aandeel nieuwe ondernemingen in België (2009)

	Inwoners	% in België	Aantal starters	% in België
Vlaanderen	6.161.600	57,76%	37.362	59,16%
Brussel	1.048.491	9,83%	8.068	12,78%
Wallonië	3.456.775	32,41%	17.722	28,06%
België (*)	10.666.866		63.152	

(*) Categorie “Onbekend” werd uitgesloten

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie

Antwerpen wordt meest ondernemende provincie in Vlaanderen, Waals-Brabant blijft uitschieter in Wallonië

Voor wat betreft het Vlaamse gewest, stellen we vast dat Limburg in 2009 niet langer de grootste startersdichtheid had. Antwerpen gaat Limburg immers nipt vooraf met 6,35 starters per 1000 inwoners. Daarna volgen Limburg (6,34), West-Vlaanderen (6,11) en Oost-Vlaanderen (5,85). De laagste startersdichtheid in Vlaanderen is opnieuw voor Vlaams-Brabant met slechts 5,61 nieuwe ondernemers op 1000 inwoners.

Zoals hiervoor reeds beschreven, is de startersdichtheid in Wallonië heel wat kleiner. Enkel Waals-Brabant scoort hoog met 7,10 starters op 1000 inwoners. De andere provincies hebben allen een startersdichtheid die lager ligt dan die van Vlaams-Brabant, de minst scorende Vlaamse provincie. De absolute hekkensluiter is Henegouwen met 4,58 nieuwe ondernemers per 1000 inwoners.

Startersdichtheid: aandeel inwoners per provincie ten opzichte van aandeel startende ondernemingen (2009)

	Inwoners	% in België	Aantal starters	% in België
Vlaanderen	6.161.600	57,76%	37.361	59,16%
Antwerpen	1.715.707	16,08%	10.900	17,26%
Limburg	826.690	7,75%	5.251	8,31%
Oost-Vlaanderen	1.408.484	13,20%	8.239	13,05%
Vlaams-Brabant	1.060.232	9,94%	5.944	9,41%
West-Vlaanderen	1.150.487	10,79%	7.027	11,13%
Brussel	1.048.491	9,83%	8.069	12,78%
Wallonië	3.456.775	32,41%	17.722	28,06%
Henegouwen	1.300.097	12,19%	5.960	9,44%
Luik	1.053.722	9,88%	5.517	8,74%
Luxemburg	264.084	2,48%	1.239	1,96%
Namen	465.380	4,36%	2.356	3,73%
Waals-Brabant	373.492	3,50%	2.650	4,20%
België (*)	10.666.866	100,00%	63.152	100,00%

(*) Categorie "Onbekend" werd uitgesloten

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE ONDERNEMINGEN PER PROVINCIE

Provincie Antwerpen blijft het grootste aantal nieuwe ondernemingen tellen

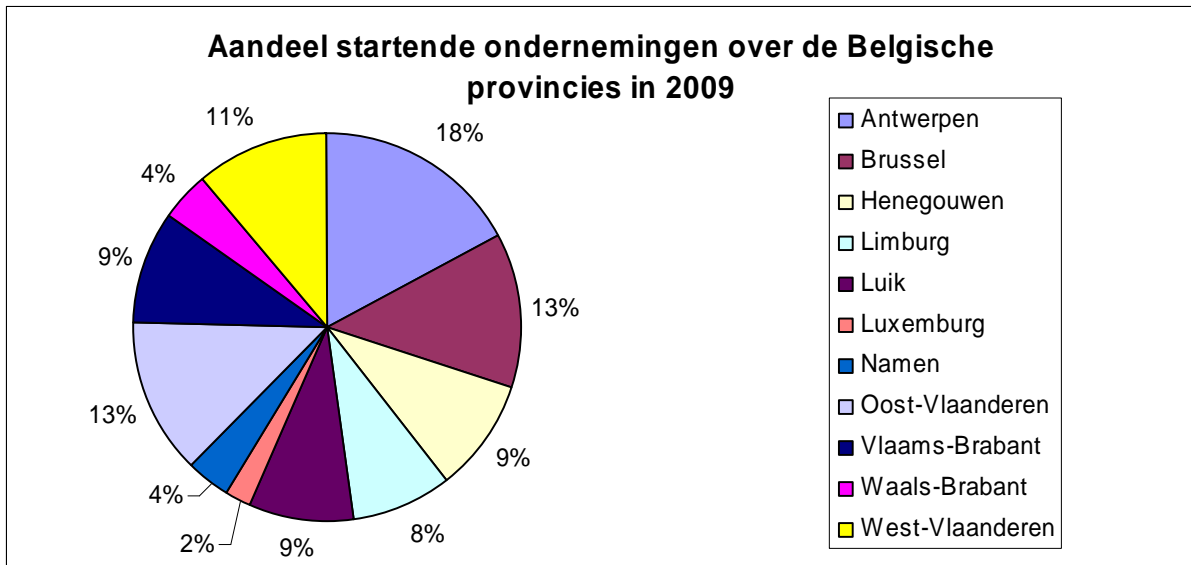
De prestaties van de Belgische provincies en het Brussels gewest lopen sterk uiteen. Het aandeel van de provincie Antwerpen (17,15%) is, net zoals dat de vorige jaren het geval was, in 2009 het grootst. Op de tweede plaats staat Oost-Vlaanderen met 12,96% en als derde volgt Brussel met 12,69%.

Ten opzichte van vorig jaar stellen we vast dat het aandeel van Antwerpen, Luik, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen is toegenomen. De provincies met het kleinste aantal startende ondernemingen zijn Waals-Brabant (4,17%), Namen (3,71%) en Luxemburg (1,95%).

Verdeling startende ondernemingen over de Belgische provincies en Brussel (2000-2009)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antwerpen	8.357	8.189	8.136	8.162	9.071	9.531	10.949	11.728	11.550	10.900
	16,93%	16,90%	17,13%	16,98%	16,88%	16,58%	17,27%	16,75%	17,11%	17,15%
Brussel	6.845	6.424	6.187	6.005	6.880	7.498	8.310	9.631	8.795	8.069
	13,87%	13,26%	13,03%	12,49%	12,80%	13,04%	13,11%	13,76%	13,03%	12,69%
Henegouwen	4.444	4.587	4.364	4.464	5.098	5.457	6.023	6.713	6.457	5.960
	9,00%	9,47%	9,19%	9,29%	9,49%	9,49%	9,50%	9,59%	9,56%	9,38%
Limburg	3.790	3.924	3.910	3.747	4.293	4.626	4.894	5.788	5.643	5.251
	7,68%	8,10%	8,23%	7,80%	7,99%	8,05%	7,72%	8,27%	8,36%	8,26%
Luik	4.002	3.956	3.835	3.973	4.417	4.830	5.318	5.902	5.682	5.517
	8,11%	8,16%	8,07%	8,27%	8,22%	8,40%	8,39%	8,43%	8,42%	8,68%
Luxemburg	1.094	1.058	1.061	1.083	1.141	1.209	1.292	1.471	1.370	1.239
	2,22%	2,18%	2,23%	2,25%	2,12%	2,10%	2,04%	2,10%	2,03%	1,95%
Namen	1.963	1.955	1.913	1.980	2.185	2.235	2.529	2.687	2.624	2.356
	3,98%	4,03%	4,03%	4,12%	4,07%	3,89%	3,99%	3,84%	3,89%	3,71%
Oost-Vlaanderen	6.609	6.308	6.330	6.428	6.955	7.585	8.483	9.101	8.901	8.239
	13,39%	13,02%	13,33%	13,37%	12,94%	13,20%	13,38%	13,00%	13,18%	12,96%
Vlaams-Brabant	4.711	4.528	4.466	4.669	5.261	5.367	5.973	6.439	6.251	5.944
	9,55%	9,34%	9,40%	9,71%	9,79%	9,34%	9,42%	9,20%	9,26%	9,35%
Waals-Brabant	2.136	2.116	2.056	2.100	2.411	2.425	2.631	2.832	2.831	2.650
	4,33%	4,37%	4,33%	4,37%	4,49%	4,22%	4,15%	4,05%	4,19%	4,17%
West-Vlaanderen	5.391	5.404	5.216	5.408	5.943	6.618	6.897	7.629	7.362	7.027
	10,92%	11,15%	10,98%	11,25%	11,06%	11,51%	10,88%	10,90%	10,90%	11,06%
Onbekend	12	9	22	45	87	97	101	86	45	409
	0,02%	0,02%	0,05%	0,09%	0,16%	0,17%	0,16%	0,12%	0,07%	0,65%
Totaal	49.354	48.458	47.496	48.064	53.742	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Aantal starters: daling in alle provincies, Limburg en Oost-Vlaanderen sterkste dalers aan Vlaamse zijde

In 2009 stelden we, net zoals dat vorig jaar het geval was, in alle provincies een daling vast van het aantal starters ten opzichte van 2008. Dit in schril contrast met de grote stijgingen die we de voorgaande jaren mochten optekenen.

Aan Vlaamse zijde zijn het vooral Limburg en Oost-Vlaanderen die het aantal starters het sterkst zien dalen met respectievelijk 6,95% en 7,44%. De top 3 van de sterkste dalers wordt echter gevormd door Namen (-10,21%), Luxemburg (-9,64%) en Brussel (-8,25%). Daar waar in 2008 Waals-Brabant nog de provincie was met de kleinste daling, is die eer in 2009 weggelegd voor Luik met -2,90%.

Evolutie aantal startende ondernemingen over Belgische provincies en Brussel (2000-2009)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antwerpen	8.357	8.189	8.136	8.162	9.071	9.531	10.949	11.728	11.550	10.900
		-2,01%	-0,65%	0,32%	11,14%	5,07%	14,88%	7,11%	-1,52%	-5,63%
Brussel	6.845	6.424	6.187	6.005	6.880	7.498	8.310	9.631	8.795	8.069
		-6,15%	-3,69%	-2,94%	14,57%	8,98%	10,83%	15,90%	-8,68%	-8,25%
Henegouwen	4.444	4.587	4.364	4.464	5.098	5.457	6.023	6.713	6.457	5.960
		3,22%	-4,86%	2,29%	14,20%	7,04%	10,37%	11,46%	-3,81%	-7,70%
Limburg	3.790	3.924	3.910	3.747	4.293	4.626	4.894	5.788	5.643	5.251
		3,54%	-0,36%	-4,17%	14,57%	7,76%	5,79%	18,27%	-2,51%	-6,95%
Luik	4.002	3.956	3.835	3.973	4.417	4.830	5.318	5.902	5.682	5.517
		-1,15%	-3,06%	3,60%	11,18%	9,35%	10,10%	10,98%	-3,73%	-2,90%
Luxemburg	1.094	1.058	1.061	1.083	1.141	1.209	1.292	1.471	1.370	1.239
		-3,29%	0,28%	2,07%	5,36%	5,96%	6,87%	13,85%	-6,87%	-9,64%
Namen	1.963	1.955	1.913	1.980	2.185	2.235	2.529	2.687	2.624	2.356
		-0,41%	-2,15%	3,50%	10,35%	2,29%	13,15%	6,25%	-2,34%	-10,21%
Oost-Vlaanderen	6.609	6.308	6.330	6.428	6.955	7.585	8.483	9.101	8.901	8.239
		-4,55%	0,35%	1,55%	8,20%	9,06%	11,84%	7,29%	-2,20%	-7,44%
Vlaams-Brabant	4.711	4.528	4.466	4.669	5.261	5.367	5.973	6.439	6.251	5.944
		-3,88%	-1,37%	4,55%	12,68%	2,01%	11,29%	7,80%	-2,92%	-4,91%
Waals-Brabant	2.136	2.116	2.056	2.100	2.411	2.425	2.631	2.832	2.831	2.650
		-0,94%	-2,84%	2,14%	14,81%	0,58%	8,49%	7,64%	-0,04%	-6,39%
West-Vlaanderen	5.391	5.404	5.216	5.408	5.943	6.618	6.897	7.629	7.362	7.027
		0,24%	-3,48%	3,68%	9,89%	11,36%	4,22%	10,61%	-3,50%	-4,55%
Onbekend	12	9	22	45	87	97	101	86	45	409
		-25,00%	144,44%	104,55%	93,33%	11,49%	4,12%	14,85%	47,67%	811,11%
Totaal	49.354	48.458	47.496	48.064	53.742	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Zwaarste klappen voor Luxemburg en Henegouwen in eerste kwartaal 2010, Brussel herstelt zich

Gedurende de eerste drie maanden van 2010 daalde het aantal startende ondernemingen sterk in alle provincies, behalve in Waals-Brabant (+1,89%) en in het Brussels gewest (+0,28%). De provincies Luxemburg deelt echter het zwaarst in de klappen met een achteruitgang van 21,39% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Ook Henegouwen krijgt het zwaar te verduren met -9,20%. In Vlaanderen steekt Oost-Vlaanderen met -8,46% ver boven alle andere provincies uit.

Opvallende vaststelling is ook dat een aantal provincies, ondanks de nog negatieve tendens, het toch opvallend beter doen dan in dezelfde periode van vorig jaar. Voorbeelden hiervan zijn Waals-Brabant en Namen.

Evolutie aantal startende ondernemingen tijdens het eerste kwartaal van 2010 per provincie (2006-2010)

	2006	2007	2008	2009	2010
Antwerpen	3.004	3.142	3.204	2.938	2.858
		4,59%	1,97%	-8,30%	-2,72%
Brussel	2.186	2.535	2.322	2.115	2.121
		15,97%	-8,40%	-8,91%	0,28%
Henegouwen	1.625	1.703	1.784	1.631	1.481
		4,80%	4,76%	-8,58%	-9,20%
Limburg	1.324	1.598	1.552	1.412	1.343
		20,69%	-2,88%	-9,02%	-4,89%
Luik	1.449	1.577	1.550	1.458	1.420
		8,83%	-1,71%	-5,94%	-2,61%
Luxemburg	340	382	396	360	283
		12,35%	3,66%	-9,09%	-21,39%
Namen	697	709	760	611	601
		1,72%	7,19%	-19,61%	-1,64%
Oost-Vlaanderen	2.329	2.480	2.484	2.198	2.012
		6,48%	0,16%	-11,51%	-8,46%
Vlaams-Brabant	1.577	1.795	1.819	1.596	1.539
		13,82%	1,34%	-12,26%	-3,57%
Waals-Brabant	729	780	826	687	700
		7,00%	5,90%	-16,83%	1,89%
West-Vlaanderen	1.908	2.070	2.110	1.907	1.785
		8,49%	1,93%	-9,62%	-6,40%
Onbekend	18	29	10	14	8
		61,11%	-65,52%	40,00%	-42,86%
Totaal	17.186	18.800	18.817	16.927	16.151

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE ONDERNEMINGEN PER JURIDISCHE FORM

Aandeel eenmanszaken stijgt voor het eerst in 5 jaar

In 2009 kende het aandeel van de eenmanszaken voor het eerst in 5 jaar terug een stijging. Daar waar in 2008 nog 54,47% van het totaal aantal gestarte ondernemingen een eenmanszaak was, bedraagt dit aandeel nu 55,56%. De neerwaartse tendens van de afgelopen jaren is dus doorbroken.

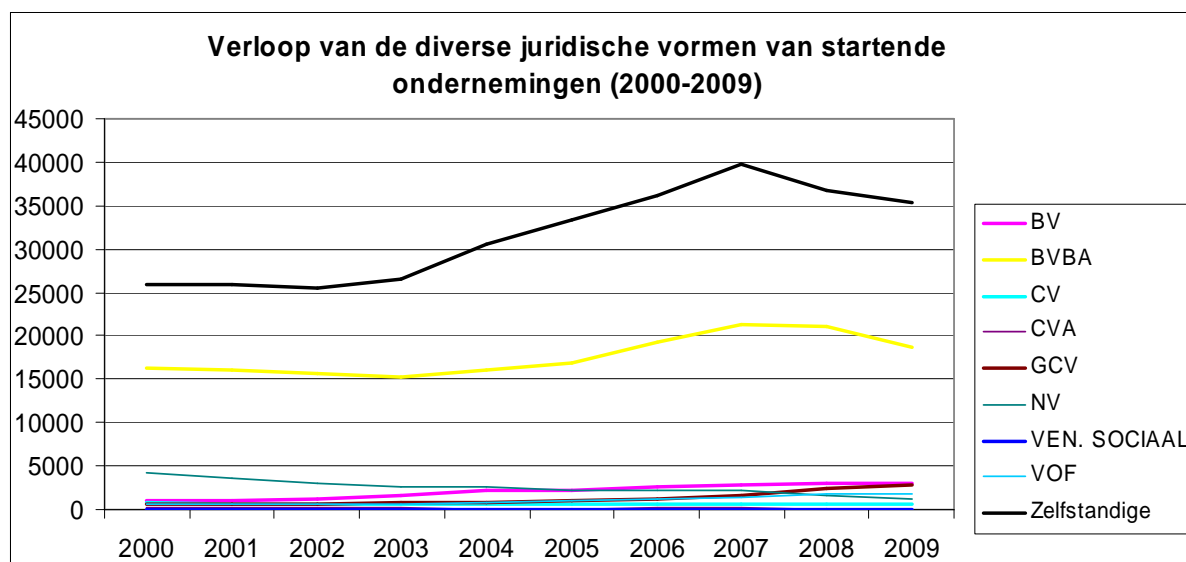
Met 29,41% van het totaal aantal opgerichte ondernemingen (daling met bijna 2%) is de BVBA (Besloten Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid) nog steeds de belangrijkste vennootschapsvorm. De andere vennootschapsvormen maken elk niet meer dan 5% van het totaal aantal opgestarte ondernemingen uit.

Een andere tendens die we ook de vorige jaren konden vaststellen, is dat het aandeel van de startende NV (Naamloze Vennootschap) in vrije val is. Daar waar 10 jaar geleden dat aandeel nog 8,72% bedroeg, is dat in 2009 gedaald tot een schamele 1,93% van het totaal aantal opgestarte ondernemingen. Een wat onrustwekkende tendens die er lijkt op te wijzen dat er minder grote bedrijven worden opgericht.

Evolutie van het aantal startende ondernemingen in België per juridische vorm (2000-2009)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eenmanszaken	25.840	25.837	25.570	26.484	30.508	33.431	36.183	39.866	36.772	35.314
	52,36%	53,32%	53,84%	55,10%	56,77%	58,16%	57,07%	56,95%	54,47%	55,56%
BV	976	1.012	1.186	1.687	2.134	2.170	2.550	2.751	3.048	2.978
	1,98%	2,09%	2,50%	3,51%	3,97%	3,78%	4,02%	3,93%	4,51%	4,69%
BVBA	16.272	16.102	15.677	15.243	16.083	16.920	19.186	21.285	21.096	18.692
	32,97%	33,23%	33,01%	31,71%	29,93%	29,44%	30,26%	30,40%	31,25%	29,41%
CV	755	688	597	573	643	593	668	642	620	656
	1,53%	1,42%	1,26%	1,19%	1,20%	1,03%	1,05%	0,92%	0,92%	1,03%
CVA	135	115	120	116	99	81	111	104	74	37
	0,27%	0,24%	0,25%	0,24%	0,18%	0,14%	0,18%	0,15%	0,11%	0,06%
GCV	515	565	652	712	885	1014	1257	1661	2451	2765
	1,04%	1,17%	1,37%	1,48%	1,65%	1,76%	1,98%	2,37%	3,63%	4,35%
NV	4.303	3.524	3.033	2.611	2.564	2.205	2.208	2.187	1.572	1.225
	8,72%	7,27%	6,39%	5,43%	4,77%	3,84%	3,48%	3,12%	2,33%	1,93%
VEN. SOCIAAL	20	26	25	28	40	54	70	72	61	58
	0,04%	0,05%	0,05%	0,06%	0,07%	0,09%	0,11%	0,10%	0,09%	0,09%
VOF	537	589	636	609	779	1.010	1.167	1.439	1.817	1.834
	1,09%	1,22%	1,34%	1,27%	1,45%	1,76%	1,84%	2,06%	2,69%	2,89%
Totaal	49.354	48.458	47.496	48.064	53.742	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Aandeel startende vennootschappen daalt nu ook

In tegenstelling tot 2008 toen het aantal startende vennootschappen nog een stijging kende van bijna 2%, gaat dat aantal in 2009 met 8,11% achteruit. Het aantal opgestarte eenmanszaken kende een lichtere daling ten opzichte van 2008 met -3,96%.

Evolutie startende ondernemingen zonder en met vennootschapsvorm (2000-2009)

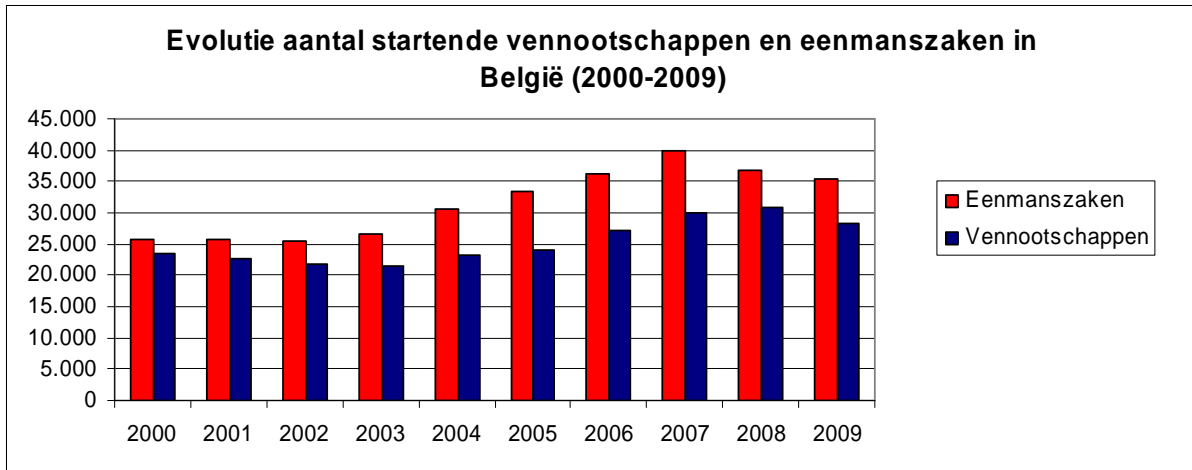
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eenmanszaken	25.840	25.837	25.570	26.484	30.508	33.431	36.183	39.866	36.772	35.314
		-0,01%	-1,03%	3,57%	15,19%	9,58%	8,23%	10,18%	-7,76%	-3,96%
Vennootschappen	23.514	22.621	21.926	21.580	23.234	24.047	27.217	30.141	30.739	28.247
		-3,80%	-3,07%	-1,58%	7,66%	3,50%	13,18%	10,74%	1,98%	-8,11%
Totaal	49.354	48.458	47.496	48.064	53.742	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Aandeel eenmanszaken en vennootschappen in startende ondernemingen (2000-2009)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eenmanszaken	52,36%	53,32%	53,84%	55,10%	56,77%	58,16%	57,07%	56,95%	54,47%	55,56%
Vennootschappen	47,64%	46,68%	46,16%	44,90%	43,23%	41,84%	42,93%	43,05%	45,53%	44,44%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE ONDERNEMINGEN PER SECTOR

Aandeel bank en verzekeringen daalt fors

De top 3 van de populairste sectoren blijft in 2009 ongewijzigd. Net zoals dat de voorbije jaren het geval was, nemen de zakelijke dienstverlening (18,37%), de kleinhandel (12,04%), de bouwnijverheid (11,28%) en de horeca (7,56%) samen bijna de helft van het aantal starters voor hun rekening.

Een opvallende vaststelling is dat het aandeel van de bank- en verzekeringssector in 2009 een forse daling kent. Daar waar dit aandeel in 2008 nog 4,23% bedroeg (2.855 starters), is dat in 2009 geslonken tot 1,77% (1.126 starters).

Aantal startende ondernemingen per sector en procentueel aandeel per sector in België (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
bank-verzekeringen	985	1.175	2.484	2.855	1.126
	1,71%	1,85%	3,55%	4,23%	1,77%
bouwnijverheid .	6.841	8.048	9.342	8.167	7.171
	11,90%	12,69%	13,34%	12,10%	11,28%
diensten aan pers.	2.384	2.649	3.153	3.306	3.058
	4,15%	4,18%	4,50%	4,90%	4,81%
gezon./mtsch dienst	1.676	1.637	1.734	1.757	1.337
	2,92%	2,58%	2,48%	2,60%	2,10%
groothandel	5.077	4.956	4.787	3.911	3.366
	8,83%	7,82%	6,84%	5,79%	5,30%
horeca	5.017	5.065	5.102	5.184	4.806
	8,73%	7,99%	7,29%	7,68%	7,56%
immobilien	2.010	2.286	2.491	1.865	1.317
	3,50%	3,61%	3,56%	2,76%	2,07%
ind. afgewerkte pro.	617	586	640	462	421
	1,07%	0,92%	0,91%	0,68%	0,66%
ind. hout,met.,chem.	1.693	1.922	2.174	1.798	1.385
	2,95%	3,03%	3,11%	2,66%	2,18%
ind. voeding-textiel	595	560	595	514	465
	1,04%	0,88%	0,85%	0,76%	0,73%
informatica	2.239	2.468	2.798	2.887	2.364
	3,90%	3,89%	4,00%	4,28%	3,72%
kleinhandel	7.140	7.541	8.265	8.250	7.653
	12,42%	11,89%	11,81%	12,22%	12,04%
landbouw	2.947	3.376	3.493	3.122	2.500
	5,13%	5,32%	4,99%	4,62%	3,93%
recreatie,cultuur	2.023	2.238	2.205	2.605	2.223
	3,52%	3,53%	3,15%	3,86%	3,50%
verhuurbedrijven	403	386	388	382	368
	0,70%	0,61%	0,55%	0,57%	0,58%
vervoer, post-telec.	2.565	2.877	3.127	2.780	2.528
	4,46%	4,54%	4,47%	4,12%	3,98%

zakelijke dienst.	9.908	11.660	12.526	12.646	11.675
	17,24%	18,39%	17,89%	18,73%	18,37%
Andere	3.358	3.970	4.703	5.020	9.798
	5,84%	6,26%	6,72%	7,44%	15,42%
Totaal	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Top drie sectoren ongewijzigd, daling in alle sectoren

In absolute aantallen wijzigt de top vijf van de sectoren waarin de meeste nieuwe ondernemingen worden opgericht niet ten opzichte van vorig jaar. De zakelijke dienstverlening blijft met ruime voorsprong de grootste “starterssector”, gevolgd door de kleinhandel en de bouwnijverheid. De top vijf ziet er dan ook als volgt uit:

1. Zakelijke dienstverlening: 11.675 nieuwe ondernemingen in 2009
2. Kleinhandel: 7.653
3. Bouwnijverheid: 7.171
4. Horeca: 4.806
5. Groothandel: 3.366

Zoals hiervoor reeds vermeld, stellen we een opvallende daling vast van het aantal starters in de sector van de bank en verzekeringen (-60,56%). In 2008 kende deze sector, ondanks de economische en financiële crisis, nog een stijging van 14,94%. Andere belangrijke sectoren die een opvallende daling kenden, zijn de immobiliënsector (-29,38%), de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (-23,90%), de landbouw (-19,92%) en de informaticasector (-18,12%).

In 2009 kende geen enkele sector een stijging van het aantal starters ten opzichte van vorig jaar.

Aantal startende ondernemingen per sector en evolutie per sector in België (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
bank-verzekeringen	985	1.175	2.484	2.855	1.126
	-12,52%	19,29%	111,40%	14,94%	-60,56%
bouwnijverheid .	6.841	8.048	9.342	8.167	7.171
	12,57%	17,64%	16,08%	-12,58%	-12,20%
diensten aan pers.	2.384	2.649	3.153	3.306	3.058
	10,63%	11,12%	19,03%	4,85%	-7,50%
gezon./mtsch dienst	1.676	1.637	1.734	1.757	1.337
	-18,84%	-2,33%	5,93%	1,33%	-23,90%
groothandel	5.077	4.956	4.787	3.911	3.366
	18,73%	-2,38%	-3,41%	-18,30%	-13,94%
horeca	5.017	5.065	5.102	5.184	4.806
	3,51%	0,96%	0,73%	1,61%	-7,29%
immobilien	2.010	2.286	2.491	1.865	1.317
	5,02%	13,73%	8,97%	-25,13%	-29,38%
ind. afgewerkte pro.	617	586	640	462	421
	14,26%	-5,02%	9,22%	-27,81%	-8,87%

ind. hout,met.,chem.	1.693	1.922	2.174	1.798	1.385
	-3,20%	13,53%	13,11%	-17,30%	-22,97%
ind. voeding-textiel	595	560	595	514	465
	11,84%	-5,88%	6,25%	-13,61%	-9,53%
informatica	2.239	2.468	2.798	2.887	2.364
	2,52%	10,23%	13,37%	3,18%	-18,12%
kleinhandel	7.140	7.541	8.265	8.250	7.653
	0,17%	5,62%	9,60%	-0,18%	-7,24%
landbouw	2.947	3.376	3.493	3.122	2.500
	8,27%	14,56%	3,47%	-10,62%	-19,92%
recreatie,cultuur	2.023	2.238	2.205	2.605	2.223
	6,03%	10,63%	-1,47%	18,14%	-14,66%
verhuurbedrijven	403	386	388	382	368
	12,89%	-4,22%	0,52%	-1,55%	-3,66%
vervoer, post-telec.	2.565	2.877	3.127	2.780	2.528
	26,60%	12,16%	8,69%	-11,10%	-9,06%
zakelijke dienst.	9.908	11.660	12.526	12.646	11.675
	6,01%	17,68%	7,43%	0,96%	-7,68%
Andere	3.358	3.970	4.703	5.020	9.798
	38,34%	19,63%	19,45%	3,13%	118,21%
Totaal	57.478	63.400	70.007	67.511	63.561

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Kleinhandel daalt sterker in Vlaanderen dan in België

In Vlaanderen kent de kleinhandel een sterkere daling (-11,69%) dan over heel België (-7,24%). Het aantal starters in de immobiënssector in Vlaanderen (-23,70%) daalt dan weer minder sterk dan over gans België (-29,38%).

De top 5 voor Vlaanderen wijkt net zoals vorig jaar licht af ten opzichte van de rangschikking voor gans België:

1. Zakelijke dienstverlening: 7.188
2. Bouwnijverheid: 4.288
3. Kleinhandel: 3.960
4. Horeca: 2.679
5. Groothandel: 1.932

Evolutie aantal starters volgens sector in Vlaanderen (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
bank-verzekeringen	579	673	1.401	1.900	835
		16,23%	108,17%	35,62%	-56,05%
bouwnijverheid .	3.982	4.720	5.363	4.934	4.288
		18,53%	13,62%	-8,00%	-13,09%
diensten aan pers.	1.565	1.732	2.028	2.010	1.891
		10,67%	17,09%	-0,89%	-5,92%
gezon./mtsch dienst	1.000	998	1.056	1.050	813
		-0,20%	5,81%	-0,57%	-22,57%
groothandel	3.003	2.698	2.569	2.262	1.932
		-10,16%	-4,78%	-11,95%	-14,59%
horeca	2.954	2.916	2.922	2.951	2.679
		-1,29%	0,21%	0,99%	-9,22%
immobilien	1.210	1.386	1.448	1.093	834
		14,55%	4,47%	-24,52%	-23,70%
ind. afgewerkte pro.	409	380	392	290	262
		-7,09%	3,16%	-26,02%	-9,66%
ind. hout,met.,chem.	1.036	1.217	1.369	1.278	937
		17,47%	12,49%	-6,65%	-26,68%
ind. voeding-textiel	344	337	353	298	279
		-2,03%	4,75%	-15,58%	-6,38%
informatica	1.345	1.524	1.653	1.755	1.441
		13,31%	8,46%	6,17%	-17,89%
kleinhandel	3.933	4.112	4.511	4.484	3.960
		4,55%	9,70%	-0,60%	-11,69%
landbouw	1.744	2.015	2.098	1.907	1.520
		15,54%	4,12%	-9,10%	-20,29%
recreatie,cultuur	1.325	1.496	1.470	1.672	1.370
		12,91%	-1,74%	13,74%	-18,06%
verhuurbedrijven	275	262	266	263	237
		-4,73%	1,53%	-1,13%	-9,89%
vervoer, post-telec.	1.441	1.525	1.750	1.525	1.406
		5,83%	14,75%	-12,86%	-7,80%
zakelijke dienst.	5.846	7.077	7.571	7.488	7.188
		21,06%	6,98%	-1,10%	-4,01%

Andere	1.729	2.130	2.466	2.548	5.490
		23,19%	15,77%	3,33%	115,46%
Totaal	33.720	37.198	40.686	39.708	37.362

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE ONDERNEMER: MAN/VROUW

Aandeel startende vrouwen stijgt voor het vierde jaar op rij

Voor het vierde jaar op rij stijgt het aandeel van de startende vrouwen. Meer dan één op drie starters is ondertussen een vrouw.

Het aandeel van de vrouwelijke starters in België blijft dus licht toenemen. Op vier jaar tijd stijgt hun aandeel immers met 3.61%, van 30,74% in 2005 naar 34,35% in 2009. Een indicatie dat de diverse sensibiliseringscampagnes en projecten, waaronder ook de projecten “Vrouwelijk ondernemen” en “Kennisplatform voor starters” van UNIZO Startersservice, stilaan hun vruchten afwerpen.

In 2009 werden er in totaal 20.058 of 56,80% mannelijke starters geregistreerd en 12.129 of 34,35% vrouwelijke starters. Van 8,85% nieuwe eenmanszaken werd het geslacht van de zaakvoerder niet geregistreerd.

De bouwnijverheid, de informaticasector en de landbouw zijn en blijven voornamelijk mannenbastions. De diensten aan personen en de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening zijn daarentegen sectoren waarin de vrouwen het beter doen dan de mannen.

Evolutie aantal startende eenmanszaken per geslacht (2000-2009)

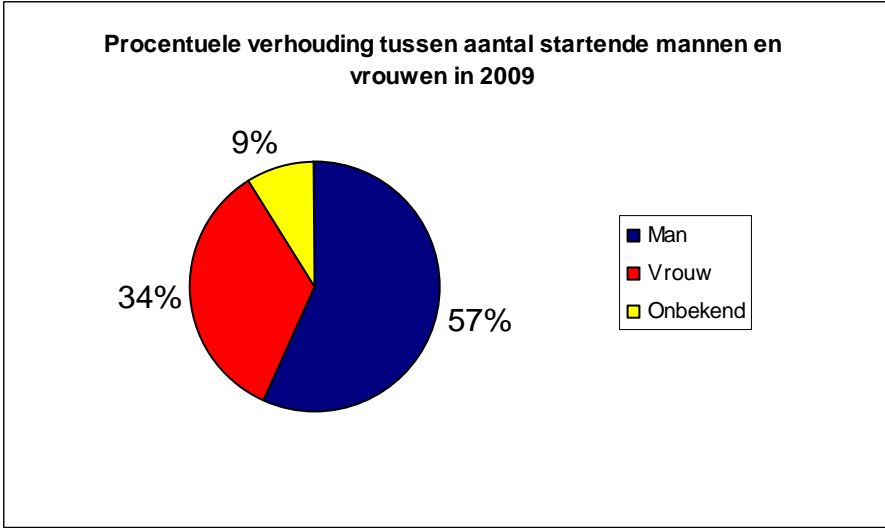
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Man	16.197	16.437	16.224	16.559	18.726	20.379	21.610	23.631	21.029	20.058
Vrouw	8.431	8.198	8.146	8.367	9.410	10.277	11.333	12.870	12.484	12.129
Onbekend	1.212	1.202	1.200	1.558	2.372	2.775	3.240	3.365	3.259	3.127
Totaal	25.840	25.837	25.570	26.484	30.508	33.431	36.183	39.866	36.772	35.314

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Evolutie aandeel startende eenmanszaken volgens geslacht in België (2000-2009)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Man	62,68%	63,62%	63,45%	62,52%	61,38%	60,96%	59,72%	59,28%	57,19%	56,80%
Vrouw	32,63%	31,73%	31,86%	31,59%	30,84%	30,74%	31,32%	32,28%	33,95%	34,35%
Onbekend	4,69%	4,65%	4,69%	5,88%	7,78%	8,30%	8,95%	8,44%	8,86%	8,85%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

HOOFDSTUK 2:

STARTERS VIJF JAAR LATER

OVERLEVINGSGRAAD STARTENDE BEDRIJVEN

Overlevingsgraad na vijf jaar daalt nog verder onder de 70%

Na vijf jaar is slechts 66,28% van de opgestarte ondernemingen nog actief, daar waar dit vorig jaar nog 68,42% bedroeg en het jaar daarvoor zelfs nog 76,35%. Dat komt neer op een daling van de overlevingsgraad met bijna 10% op 2 jaar. Met andere woorden, van de bedrijven die in 2005 werden opgericht, is vandaag nog 66,28% actief. In concrete cijfers betekent dit dat van de 57.478 opgestarte bedrijven in 2005 er begin 2010 slechts 38.097 nog actief zijn. 19.381 ondernemingen werden ondertussen stopgezet.

Voor Vlaanderen ligt het overlevingspercentage 1,76% hoger dan dat van België. Daar bestonden begin 2010 nog 68,04% van de in 2005 opgestarte bedrijven. Brussel scoort net onder het gemiddelde. De overlevingsgraad na vijf jaar in Wallonië ligt echter gevoelig lager dan in Vlaanderen.

Een stopzetting kan het gevolg zijn van een faillissement. Andere redenen zijn het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, het overlijden van de zaakvoerder, een overdracht van de onderneming of een vrijwillige stopzetting van activiteiten.

Let wel: Wanneer een eenmanszaak wordt omgevormd naar een vennootschap, wordt de eenmanszaak als stopgezet beschouwd. Er wordt dan een nieuwe onderneming (een vennootschap) opgericht. Deze omvorming wordt niet geregistreerd in de Kruispuntbank Ondernemingen. Het bedrijf wordt als stopgezet beschouwd, alhoewel het in werkelijkheid blijft bestaan onder een andere juridische vorm.

De reële slaagkansen van een startende onderneming liggen in werkelijkheid dus iets hoger dan onderstaande statistiek aangeeft.

Overlevingsgraad startende bedrijven in België (2000-2009)

oprichtingsdatum	actief	overlevingsgraad (*)	stopzetting	eindtotaal
2000	26.653	54,00%	22.702	49.355
2001	27.360	56,46%	21.100	48.460
2002	28.308	59,60%	19.188	47.496
2003	29.657	61,70%	18.407	48.064
2004	34.584	64,35%	19.158	53.742
2005	38.097	66,28%	19.381	57.478
2006	45.541	71,83%	17.859	63.400
2007	54.255	77,50%	15.752	70.007
2008	57.253	84,81%	10.258	67.511
2009	59.435	93,51%	4.126	63.561

(*) overlevingsgraad berekend op 7 april 2010

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Evolutie overlevingsgraad opgestarte bedrijven na 3 en 5 jaren (2005-2009)

overlevingsgraad	2005	2006	2007	2008	2009
na 3 jaar	79,87%	79,62%	82,76%	77,80%	77,50%
na 5 jaar	69,84%	71,32%	76,35%	68,42%	66,28%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Overlevingsgraad startende bedrijven in Vlaanderen (2000-2009)

oprichtingsdatum	actief	overlevingsgraad	stopzetting	eindtotaal
2000	16.510	57,22%	12.343	28.853
2001	16.714	58,97%	11.629	28.343
2002	17.385	61,98%	10.666	28.051
2003	18.121	63,80%	10.282	28.403
2004	20.831	66,12%	10.672	31.503
2005	22.943	68,04%	10.777	33.720
2006	27.621	74,25%	9.577	37.198
2007	32.441	79,74%	8.245	40.686
2008	34.435	86,72%	5.273	39.708
2009	35.447	94,87%	1.915	37.362

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

In Vlaanderen overleven meeste bedrijven, Wallonië hinkt achterop

Zoals reeds eerder vermeld, scoort Vlaanderen (68,04%) voor wat betreft de overlevingsgraad na 5 jaar veel beter dan Wallonië (64,03%). In Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen overleven bijna 7 op 10 starters de eerste vijf jaren. Ook de andere Vlaamse provincies scoren iets hoger dan het Belgische gemiddelde.

In Wallonië ligt de overlevingsgraad dus gevoelig lager. Enkel Waals-Brabant scoort met 69,98% beter dan het Belgische gemiddelde. Vooral de provincies Henegouwen en Luik scoren zeer slecht met bijna 4 op 10 starters die de boeken hebben dicht gedaan na 5 jaar.

Overlevingsgraad startende bedrijven na vijf jaar, opgesplitst per provincie (2005-2009)

provincie	actief	overlevingsgraad	stopzetting	eindtotaal
Antwerpen	6.362	66,75%	3.169	9.531
Brussel	4.916	65,56%	2.582	7.498
Henegouwen	3.284	60,18%	2.173	5.457
Limburg	3.091	66,82%	1.535	4.626
Luik	2.990	61,90%	1.840	4.830
Luxemburg	782	64,68%	427	1.209
Namen	1.417	63,40%	818	2.235
Oost-Vlaanderen	5.144	67,82%	2.441	7.585
Vlaams-Brabant	3.753	69,93%	1.614	5.367
Waals-Brabant	1.697	69,98%	728	2.425
West-Vlaanderen	4.596	69,45%	2.022	6.618
Andere	65	67,01%	32	97

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Bank en verzekeringen scoort goed; vervoer, horeca en groothandel dan weer slecht

In de sector van de bank en verzekeringen overleeft 90,15% de eerste vijf jaar. Ten opzichte van vorig jaar is dat een daling met 3%. Met andere woorden, van de bedrijven die in 2005 in de sector van de bank en verzekeringen zijn gestart, is nog 90,15% actief. Voor bedrijven die in 2007 in dezelfde sector opstartten, geldt dat momenteel nog 91,79% actief is.

Ook in de immobiënssector ligt de overlevingsgraad na vijf jaar met 84,28% gevoelig hoger dan het gemiddelde. Dat heeft vooral te maken met de hogere toetredingsvoorwaarden (diplomaveren, kapitaal, ...) voor deze sectoren.

Een opvallende vaststelling is dat de overlevingsgraad na 5 jaar in de zachtere sector van de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening met 6% gedaald is ten opzichte van vorig jaar. In 2008 bedroeg deze immers nog 81,31%, daar waar dit nu 'slechts' 75,24% is. Ook de bouwnijverheid, toch één van de sectoren die door de economische crisis geweldig onder druk kwam te staan, blijft met 70,82% mooi boven het gemiddelde.

Aan de keerzijde van de medaille vinden we voornamelijk de "populaire" sectoren voor starters. Het vervoer is daarbij de absolute koploper met een overlevingsgraad na 5 jaar van 50,68%. Met andere woorden, 1 op 2 startende vervoersbedrijven heeft binnen de 5 jaar de boeken neergelegd. Opvallend voor deze sector is ook dat de overlevingsgraad na 3 jaar minder dan 60% bedraagt. Het vervoer wordt op de voet gevolgd door de horeca (53,68%) en de groothandel (54,24%). De kleinhandel (61,84%) en de informaticasector (63,47%) doen het dan nog iets beter en zagen hun overlevingsgraad dalen met slechts 2%, daar waar de overlevingsgraad van de 3 "slechtste" sectoren daalde met meer dan 6% (vervoer zelfs met 10%).

Overlevingsgraad van startende bedrijven, opgesplitst per sector (2005-2009)

Jaar van oprichting	2005	2006	2007	2008	2009
bank-verzekeringen	90,15%	92,09%	91,79%	91,70%	95,38%
bouwnijverheid .	70,82%	76,63%	81,87%	90,11%	96,26%
diensten aan pers.	66,19%	69,57%	74,75%	81,49%	92,22%
gezon./mtsch dienst	75,24%	73,18%	77,16%	83,89%	94,17%
groothandel	54,24%	59,83%	69,23%	80,70%	90,67%
horeca	53,68%	60,02%	68,48%	78,03%	91,14%
immobilien	84,28%	86,09%	86,91%	91,10%	95,75%
ind. afgewerkte pro.	71,47%	78,84%	82,81%	88,74%	95,01%
ind. hout,met.,chem.	70,58%	75,96%	79,99%	89,88%	95,45%
ind. voeding-textiel	73,95%	75,36%	82,02%	86,77%	96,13%
informatica	63,47%	70,91%	78,91%	86,42%	94,59%
kleinhandel	61,84%	66,95%	72,88%	80,06%	91,22%
landbouw	74,79%	78,88%	83,60%	90,52%	95,52%
recreatie,cultuur	66,88%	72,88%	77,51%	83,57%	93,97%
verhuurbedrijven	73,45%	80,31%	85,31%	87,43%	95,92%
vervoer, post-telec.	50,68%	53,74%	59,55%	72,52%	86,31%
zakelijke dienst.	71,38%	76,83%	81,89%	86,99%	94,75%
Andere	67,48%	72,70%	78,69%	83,97%	92,66%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

STARTENDE BEDRIJVEN EN TEWERKSTELLING

Opnieuw minder dan één op tien van de nieuwe ondernemingen heeft personeel in dienst binnen het jaar

Vorig jaar nam nog 10,23% van de starters personeel in dienst binnen het eerste jaar. In 2009 is dit aantal opnieuw gedaald naar minder dan 1 op 10, namelijk 9,64%. Van de ondernemingen die 5 jaar geleden werden opgericht, stelt nog steeds minder dan 1 op 5 (16,43%) personeel tewerk. Ten opzichte van vorig jaar betekent dat ook een daling met 2%. Bovendien telt slechts 3,03% van de ondernemingen die in 2005 werden opgericht meer dan 5 werknemers.

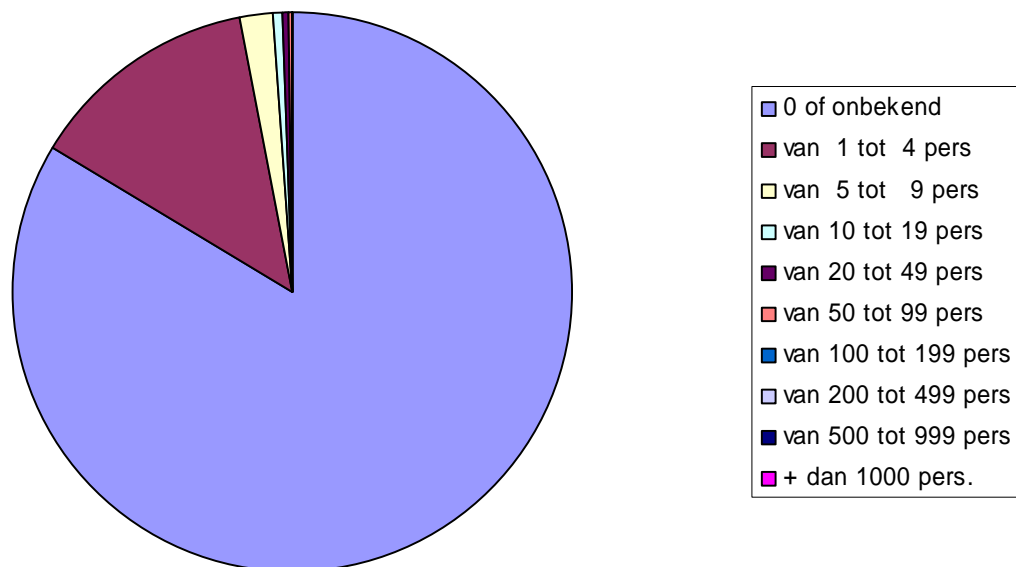
Opgelet, het feit dat de ondernemers voor zichzelf een job creëren, wordt in dit cijfermateriaal niet in rekening gebracht. Het gaat hier enkel en alleen om effectieve tewerkstelling in werknemersverband.

Starters gerangschikt op aantal werknemers in België (2000-2009)

Aanvangsjaar	0 of onbekend	van 1 tot 4 pers	van 5 tot 9 pers	van 10 tot 19 pers	van 20 tot 49 pers	van 50 tot 99 pers	van 100 tot 199 pers	van 200 tot 499 pers	van 500 tot 999 pers	+ dan 1000 pers.	Eindtotaal
2000	40.933	6.376	1.117	511	313	53	38	10	2	1	49.354
	82,94%	12,92%	2,26%	1,04%	0,63%	0,11%	0,08%	0,02%	0,00%	0,00%	100%
2001	40.061	6.457	1.108	464	263	73	25	5	2		48.458
	82,67%	13,32%	2,29%	0,96%	0,54%	0,15%	0,05%	0,01%	0,00%	0,00%	100%
2002	39.221	6.467	1.034	461	210	65	25	9	1	3	47.496
	82,58%	13,62%	2,18%	0,97%	0,44%	0,14%	0,05%	0,02%	0,00%	0,01%	100%
2003	39.359	6.938	1.034	428	226	42	20	15	1	1	48.064
	81,89%	14,43%	2,15%	0,89%	0,47%	0,09%	0,04%	0,03%	0,00%	0,00%	100%
2004	44.300	7.596	1.082	457	212	52	20	14	8	1	53.742
	82,43%	14,13%	2,01%	0,85%	0,39%	0,10%	0,04%	0,03%	0,01%	0,00%	100%
2005	48.037	7.700	1.027	392	217	67	22	13	1	2	57.478
	83,57%	13,40%	1,79%	0,68%	0,38%	0,12%	0,04%	0,02%	0,00%	0,00%	100%
2006	52.870	8.667	1.098	413	232	78	22	16	3	1	63.400
	83,39%	13,67%	1,73%	0,65%	0,37%	0,12%	0,03%	0,03%	0,00%	0,00%	100%
2007	58.898	9.318	1.087	411	215	49	24	4	1		70.007
	84,13%	13,31%	1,55%	0,59%	0,31%	0,07%	0,03%	0,01%	0,00%	0,00%	100%
2008	57.132	9.109	832	286	112	26	8	1	3	2	67.511
	84,63%	13,49%	1,23%	0,42%	0,17%	0,04%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	100%
2009	57.431	5.404	465	160	67	21	11		1	1	63.561
	90,36%	8,50%	0,73%	0,25%	0,11%	0,03%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	100%

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO

Aantal personeelsleden vandaag in dienst bij actieve ondernemingen opgericht in 2005

Bron: Coface Services Belgium NV – UNIZO